

Riksdagens protokoll

2000/01:85

Fredagen den 23 mars

Protokoll
2000/01:85

Kl. 09.00 – 09.34
12.00 – 12.01

---

1 § Meddelande om inlämning av interpellationer

Talmannen hade i enlighet med 6.1.1 i riksdagsordningen fastställt att sista dag för inlämnande av interpellationer under innevarande riksmöte skulle vara *fredagen den 27 april kl. 12.00*.

2 § Meddelande om frågestund

Talmannen meddelade att vid frågestunden *torsdagen den 29 mars kl. 14.00* skulle följande statsråd närvara:

Försvarsminister Björn von Sydow, utbildningsminister Thomas Östros, miljöminister Kjell Larsson, statsrådet Britta Lejon och statsrådet Lars-Erik Lövdén.

3 § Anmälan om fördröjda svar på interpellationer

Till riksdagen hade inkommit följande skrivelser:

Interpellation 2000/01:300

Till riksdagen

Interpellation 2000/01:300 av Michael Hagberg om *functional food*.

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 27 mars 2001.

Skälet till dröjsmålet är utlandsresor.

Stockholm den 16 mars 2001

Jordbruksdepartementet

Margareta Winberg

Enligt uppdrag

Lena Ingvarsson

Expeditionschef

Interpellation 2000/01:299

Till riksdagen

Interpellation 2000/01:299 av Kerstin-Maria Stalin (mp) om kvinnor som söker asyl.

Interpellationen kommer att besvaras fredagen den 30 mars 2001.
Skälet till dröjsmålet är utlandsresor och ordförandeskapsrelaterade engagemang.

Stockholm den 19 mars 2001
Utrikesdepartementet
Maj-Inger Klingvall

Interpellation 2000/01:282

Till riksdagen

Interpellation 2000/01:282 av Johan Pehrson (fp) om arbetskraftsinvandring.

Interpellationen kommer att besvaras fredagen den 27 april 2001.
Skälet till dröjsmålet är utlandsresor och ordförandeskapsrelaterade engagemang samt att jag inte kunnat finna en debattdag som passar både interpellanten och mig.

Stockholm den 19 mars 2001
Utrikesdepartementet
Maj-Inger Klingvall

Interpellation 2000/01:321

Till riksdagen

Interpellation 2000/01:321 av Ulf Nilsson om framtiden för humanistiska vetenskaper.

Interpellationen kommer att besvaras onsdagen den 18 april 2001.
Skälet till dröjsmålet är beredningen inom departementet.

Stockholm den 15 mars 2001
Utbildningsdepartementet
Thomas Östros

Interpellation 2000/01:327

Till riksdagen

Interpellation 2000/01:327 av Kenneth Kvist om kommunala förtroendeuppdrag.

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 3 april 2001.
Skälet till dröjsmålet är tjänsteresor.

Stockholm den 19 mars 2001
Justitiedepartementet
Britta Lejon

*Svar på
interpellationer*

4 § Svar på interpellation 2000/01:312 om kvinnors hälsa och arbete

Anf. 1 Statsrådet INGELA THALÉN (s):

Fru talman! Sven-Erik Sjöstrand har frågat mig vilka åtgärder jag avser vidta dels för att arbetsskadestiftningen ska få en mer jämställd tillämpning, dels för att minska bristerna i handläggningen som innebär en strukturell orättvisa i bedömningen av arbetsskadorna.

När det gäller den snedfördelning i antalet godkända arbetsskador som finns mellan olika kategorier av skador och mellan män och kvinnor måste vi ställa oss frågan hur mycket som beror på reglernas utformning respektive tillämpningen av reglerna. För närvarande pågår arbete med en översyn av arbetsskadeförsäkringen. Bl.a. har regeringen den 5 oktober givit Riksförsäkringsverket i uppdrag att analysera hur arbetsskadeförsäkringen fungerar i förhållande till sitt syfte för individ och samhälle. Särskild vikt ska därvid läggas på försäkringens effekter för kvinnor.

Riksförsäkringsverket ska kartlägga de problem som finns i dagens lagstiftning och tillämpning. I uppdraget ingår också att ta fram förslag till de lagändringar som kan behövas. Riksförsäkringsverket bör också undersöka möjligheterna och formerna för ett samarbete med forskare på de områden som är relevanta för arbetsskadeförsäkringens tillämpning. Uppdraget avseende arbetsskadeförsäkringens effekter, problem i handläggningen och förslag till regelförändringar ska redovisas senast den 2 april 2001.

Utöver detta speciella uppdrag ska Riksförsäkringsverket särskilt verka för att socialförsäkringssystemen tillämpas likformigt och rättvist och utfärda de allmänna råd som fordras för tillämpningen. Riksförsäkringsverket avser att fortlöpande utöva särskild tillsyn över arbetsskadeområdet för att tillse att ärendehantering och tillämpning sker på avsett sätt.

Bevisreglerna i lagen om arbetsskadeförsäkring är för närvarande föremål för översyn. Jag kommer inom kort, under mars månad, att få ett förslag till regeländring från den juristgrupp som på mitt uppdrag har utarbetat nya regler. Bevisreglerna reformeras med inriktningen att det ska bli lättare att bevisa att en skada är arbetsskada, dvs. beviskravet sänks, något som har betydelse för de svårbedömda skador som ofta drabbar kvinnor. Vidare ska reglerna bli enklare och tydligare. Jag vet att juristgruppen har beaktat att arbetsskadeprövningen i första instans vanligtvis görs av andra än jurister.

Redan med dagens regler ska individuella hänsyn tas såväl vid bedömningen av skadligheten som vid sambandsbedömningen. Det innebär i princip att om en kvinna och en man utsätts för samma belastning i arbetet och drabbas av samma sjukdom har kvinnan lättare att få sin arbetsskada godkänd eftersom kvinnor har en annan konstitution än män. Det är således inte den manliga normen som gäller i arbetsskadeförsäkringen, utan försäkringen tar hänsyn till individens förutsättningar. Det kan dock vara en god tanke att lyfta fram denna fråga om befintligt skick tydligare i den nya arbetsskadeförsäkringen.

Beträffande bevisreglerna pågår ett arbete som syftar till att så långt som möjligt förenkla hanteringen. Förbättringar därvidlag kommer alla försäkrade till godo, men störst torde nyttan vara för dem med svårbedömda skador. Förslag till nya regler bör vara väl genomarbetade. Det är därför viktigt att man lyssnar till den juridiska och medicinska expertisen. De regeländringar som nu är under utarbetande kommer att remitteras till berörda organisationer och myndigheter för synpunkter innan vi i höst går vidare med en proposition angående förändringar i arbetsskadeförsäkringen.

Anf. 2 SVEN-ERIK SJÖSTRAND (v):

Fru talman! Jag vill inleda med att tacka socialförsäkringsministern för svaret på min interpellation.

Under de senaste åren har ett stort antal utredningar analyserat utvecklingen inom hälsoområdet. Framför allt har de senaste årens mycket snabba uppgång av antalet sjukskrivna stått i fokus. Vi har även haft många debatter i de här frågorna. Ett stort antal olika undersökningar och analyser pekar också på att det finns ett starkt samband mellan förändringar av sjukfrånvaro och arbetsplatsens organisation, resurstilldelning och arbetsrutiner.

Verkningsfulla insatser kräver ett antal samverkande åtgärder på arbetsplatserna. Arbetsmarknadens parter, Arbetsmiljöverket m.fl. måste inom sina respektive kompetensområden i samverkan och med stöd av arbetsmiljölagen och annan lagstiftning vidta kraftåtgärder i syfte att skapa arbetsförhållanden som gör det möjligt för en större del av arbetskraften att arbeta.

Både jag och statsrådet Thalén vet att fler kvinnor än män drabbas av belastningsskador. Kvinnor får ofta de mest monotona och okvalificerade arbetsuppgifterna. Stress i arbetet ökar riskerna för sjukdomar och skador, liksom brist på inflytande och kontroll över den egna arbetssituationen.

Beträffande arbetsskadeförsäkringen kan jag hålla med ministern om att vi måste ställa oss frågan hur mycket som beror på reglernas utformning respektive tillämpningen av reglerna när det gäller snedfördelningen i antalet godkända arbetsskador. När arbetsskadeförsäkringen skärptes i januari 1993 kom kritiken ganska snabbt. Kritiken har särskilt tagit sikte på reglernas effekter för kvinnor. Försäkringen har också saknat tydlighet. Förutsättningarna för att åstadkomma en likformig och rättvis tillämpning har därför varit mindre goda.

Jag ska inte här redogöra för alla de fel och brister som ett otal experter har sett i tillämpningen av arbetsskadeförsäkringen under 90-talet. Både jag och statsrådet vet ju att förändringens vindar snart är här och att man som bäst håller på att utarbeta ett nytt förslag till bättre och rättvisare bevisregler. Jag hoppas i likhet med socialförsäkringsministern att detta kan ha stor betydelse för de svårbedömda skadorna, som ofta drabbar kvinnorna.

Men visst kan det behövas en attitydförändring hos bedömarna. Trots att det med dagens regler ska tas individuella hänsyn såväl vid bedömningen av skadligheten som vid sambandsbedömningen tror jag att det finns stora brister. Hur ofta tänker handläggarna på att en kvinna kan ha lättare att få sin arbetsskada godkänd eftersom kvinnor har en annan konstitution än män? Det är nog, precis som socialförsäkringsministern så föredömligt skriver i svaret, en verkligt god tanke att lyfta fram frågan om befintligt skick tydligare i den nya arbetsskadeförsäkringen.

Anf. 3 Statsrådet INGELA THALÉN (s):

Fru talman! Det är precis som Sven-Erik Sjöstrand säger, att även om det är viktigt att ta hänsyn till historien, dvs. snedbedömningar, felbedömningar och orättvisor i bedömningen mellan kvinnor och män, är vi nu ganska nära att hitta en ny utgångspunkt. När vi gör det måste vi ta hänsyn till det förebyggande arbetet, dvs. så att inte fler blir sjuka eller

arbetskadade. Här pågår också ett övergripande arbete med en helhets-syn som utgångspunkt.

En av de saker som jag tror kommer att innebära att man uppmärks-sammar t.ex. arbetsplatser som inte fungerar bra är om vi kan få en sys-tematisk information, så att den kunskap som försäkringskassorna får när de får anmälda sjukfall förs över till dem som utövar tillsyn över arbets-platserna, dvs. Yrkesinspektionen eller det nya arbetsmiljöverket.

Sedan är det viktigt med kompetensutveckling och kunskap. Jag är övertygad om att det år som har gått och det år som vi går in i, med en diskussion om en ny arbetsskadeförsäkring tillsammans med det arbete som kassorna själva och Riksförsäkringsverket gör, innebär att vi får en bredare erfarenhet av just det faktum att man med försäkringen som utgångspunkt måste ta hänsyn till att kvinnor och män är olika. Man måste också ta till sig det som Sven-Erik Sjöstrand själv beskriver, näm-ligen att kvinnor ofta har arbetsuppgifter som är mer underordnade och därmed har mindre förutsättningar att påverka sin egen arbetssituation. Det leder ofta till att de får exempelvis belastningsskador.

Anf. 4 SVEN-ERIK SJÖSTRAND (v):

Fru talman! Det är nog så att jag och socialförsäkringsministern delar syn. Jag vill återigen tacka för svaret. Jag var lite rädd för att det skulle bli ett väldigt kort svar, därför att jag vet att det pågår många utredningar. Men jag tror att det är bra att vi får en liten debatt om de här frågorna och lyfter fram dem, för de har osynliggjorts ganska mycket. Det är viktiga frågor, och det handlar om uppenbara orättvisor. Jag är glad att det pågår ett intensivt arbete i departementet och att vi snart kanske hittar en lös-ning.

Som feminist vet jag att kvinnor förtrycks. Det kan vara i arbetslivet, i privatlivet och i föreningslivet. Det system vi lever i tilldelar män makt på kvinnors bekostnad. Detta är ett resultat av mäns överordning och kvinnors underordning. Det finns underliggande orsaker. Det är ett helt system som resulterar i att män får makt och privilegier på kvinnors bekostnad. Förhållandet mellan könen är inbyggt i samhällskulturen, i språket och i normerna och värderingarna.

Det är mycket en fråga om attitydförändringar och kanske också om att öka kunskapen hos t.ex. handläggare på kassorna. Försäkringsläkarna behöver också få kunskap i genusforskning och titta på arbetsplatserna på ett annat sätt. Jag vet att det har varit en bristande tillämpning. Jag har själv fått ta del av många sådana här ärenden och många klagomål. Det har kanske inte lyfts fram tillräckligt. Visst behövs det en attitydföränd-ring hos bedömarna.

Den här interpellationen går kanske i skarven mellan arbetsskadeför-säkring och jämställdhetsfrågor, och jag är glad att Ingela Thalén har svarat på den. Jag vet att Sverige i många avseenden är ett föregångsland i jämställdhetsarbetet. Det har bedrivits ett framgångsrikt jämställdhets-arbete. Den här positiva utvecklingen beror på ett antal samverkande faktorer, som att det har funnits en efterfrågan på arbetskraft i detta land, att många kvinnor har krävt förändring och att det funnits en politisk vilja att skapa ett jämställt samhälle. Det är viktiga frågor för oss alla att driva.

Men det återstår mycket att göra. Det är nödvändigt att ha ett arbets-sätt som synliggör förhållandena och villkoren för män och kvinnor, att pröva frågor ur ett jämställdhetsperspektiv, se hur olika förändringar påverkar kvinnor respektive män, stimulera aktiva åtgärder, ha mätbara mål och inte minst utvärdera verksamheten. Man kommer in på allt det här när man pratar om socialförsäkringar och i synnerhet arbetskadeför-säkringen.

Jag tackar för svaret.

Överläggningen var härmed avslutad.

5 § Svar på interpellation 2000/01:283 om arbetsmarknaden kring norsk-svenska gränsen

Anf. 5 Statsrådet LEIF PAGROTSKY (s):

Fru talman! Marie Engström har frågat statsrådet Ulrica Messing om regeringen är beredd att vidta åtgärder för att underlätta gränssamarbetet på arbetsmarknadsområdet mellan Sverige och Norge samt vilka åtgärder regeringen är beredd att vidta för att tydliggöra ansvaret kring gränsproblematiken som berör olika politikområden. Med hänsyn till att interpellationen berör integration i Norden har ärendet överlämnats till mig som ansvarig minister för nordiskt samarbete.

Sverige är starkt engagerat i arbetet med att undanröja hinder för den gränsöverskridande rörligheten för enskilda och företag i Norden. Vi samarbetar i denna fråga förutom med Norge också med Danmark vad avser Öresundsregionen och med Finland.

I maj år 2000 presenterades en *Handlingsplan för en fördjupad integration mellan Norge och Sverige*, som har utarbetats av en tjänstemannagrupp i de båda ländernas utrikesdepartement. Många av de gränshinder som tas upp i denna och som nämns i interpellationen är under behandling i detta bilaterala samarbete. I vissa fall kan det handla om en justering av regelverk, i andra om att tillämpa rådande bestämmelser på ett mera flexibelt sätt. Samtidigt vill jag understryka att det är upp till inte minst det regionala och lokala planet att främja integrationen.

Utan att ge mig in på enskildheter i handlingsplanen vill jag nämna några frågor som vi från svensk sida lyft fram. Det är svårare för samboende eller ensamstående i Sverige att få köra sin svenskregistrerade bil i Norge vid tillfälligt arbete där än vad det är för gifta personer. En svensk läkare får inte ta med sig sin läkarväska över gränsen. Det norska skattesystemet innebär att en norsk gränsgångare som arbetar på svenska sidan gränsen måste betala förskottsskatt kvartalsvis till norska staten.

Självfallet agerar vi i fråga om motsvarande problem på vår kant. Efter norska påpekanden har vi möjliggjort att också norska laboratorier kan verka i Sverige och t.ex. utföra analyser av dricksvatten.

Som positivt exempel kan jag även nämna att de nordiska handelsministrarna på svenskt initiativ kommit överens om en ordning som innebär att t.ex. en grävmaskinist kommer att kunna ta över sin maskin på andra sidan gränsen för att utföra ett arbete.

Självklart har vi skillnader i skattesystem, socialförsäkringssystem och arbetsrätt. Dessa är ofta av sådan art att de inte kan harmoniseras.

Här tror vi att förbättrad information är till hjälp. Vi välkomnar det arbete som bedrivs på regional basis i detta syfte.

Vi har i Norden förmånen av en gemensam arbetsmarknad. Genom EU och EES-avtalet som Norge anslutit sig till kan de nordiska länderna bli en verklig hemmamarknad. Till syvende och sist handlar mycket av samarbetet mellan Sverige och Norge om att förverkliga EU:s inre marknad. Gränshinderfrågorna är medborgarnära EU-politik som berör de fyra friheterna fri rörlighet för personer, tjänster, varor och kapital. Det är nödvändigt att det pågående integrationsarbetet får genomslag i praktiska åtgärder.

I sammanhanget kan jag inte underlåta att ta upp frågan om handelsutbytet mellan EG- och EFTA-länderna vad gäller förädlade livsmedel, t.ex. barnmat. Det är viktigt att genomförandet av protokollet inte fördröjs, att Norge lever upp till andan i EES-avtalet och det åsyftade handelsutbytet. Detta är vad modernt europeiskt samarbete handlar om.

Det är glädjande att Marie Engström tagit upp de viktiga gränshinderfrågorna. Sverige och Norge har 160 mil gemensam landgräns. Även om våra länder har ett väl utvecklat samarbete inom olika områden finns en viktig potential som vi till fullo måste ta vara på. Mycket står att vinna på att ta bort byråkratiskt krångel och undanröja andra trögheter för att främja integrationen.

Därmed har jag besvarat interpellantens första fråga. Vad gäller den andra frågan bör det ha framgått att ansvaret för samordningen av gränshinderfrågorna inom Regeringskansliet ligger på Utrikesdepartementet, samtidigt som naturligtvis sakansvaret i varje enskild fråga på central nivå ligger på respektive fackdepartement.

Anf. 6 MARIE ENGSTRÖM (v):

Fru talman! Jag vill tacka Leif Pagrotsky för det jag tycker är ett bra svar på min interpellation. Den här frågan har jag debatterat tidigare, inte med Leif Pagrotsky utan med bl.a. Björn Rosengren. Jag vände mig till Ulrica Messing därför att hon har ansvar för regionalpolitiska frågor, men jag tror att det var mycket bra att det var Leif Pagrotsky som tog över svaret.

Sverige och Norge har ju väldigt mycket gemensamt och, som det också står i svaret, det är 160 mil gräns vi har att hantera. Mycket av värderingar, kynne och även lagstiftning stämmer överens på båda sidor om Kölen. Man skulle kunna tycka att den geografiska gränsen inte skulle resa så stora hinder som den många gånger tyvärr gör.

Jag är mycket medveten om den handlingsplan för fördjupad integration mellan Sverige och Norge som det i svaret hänvisas till. Jag tycker att det är väldigt många bra saker som tas upp i den, just frågor kring arbetsmarknad, sociala frågor, hinder för näringslivet inte minst och vad gäller infrastruktur och kommunikation.

Det viktigaste av allt tror jag ändå är den slutsats som man drar i svaret, att harmoniseringar och ändringar av regelsystem inom t.ex. skatte- och socialförsäkringsområdena inte är möjliga att göra. Det förstår jag också. Men jag tror att det är där som många av de här hindren och problemen uppstår. Det kan vara en kombination av ett tillämpningsproblem och ett informationsproblem.

Det är väldigt många människor i Värmland som har Norge som sin arbetsmarknad. Och det är väldigt många som i efterhand upptäcker att t.ex. en föräldrapenning från Norge inte berättigar till a-kassa när man blir arbetslös i Sverige. Det finns många exempel på att detta fungerar väldigt dåligt.

Jag tycker att den här frågan är särskilt viktig just nu när högkonjunkturen avmattas. Norge kommer därmed att återigen bli en mycket viktig arbetsmarknad för många av skogslänen, t.ex. Värmland, men även för andra. Jag tycker att det är viktigt att se detta också ur det perspektivet.

Även på frågan om samordning inom regeringen har jag fått svar. Samordningen ligger inom Utrikesdepartementet. Men jag anser ändå att det finns ett problem här också. Varje fråga ligger på sitt departement. Det gäller skattefrågorna, socialförsäkringsfrågorna och arbetsmarknadsfrågorna. Var någonstans ska vi kunna få en samordning kring de frågorna utifrån gränssamarbetsperspektivet? Det är det jag tror lite grann är kärnan i den här problematiken.

Anf. 7 Statsrådet LEIF PAGROTSKY (s):

Fru talman! Vi är båda besjälade av viljan att förstärka integrationen i våra gränsbygder vid vår långa gräns mellan Sverige och Norge. Gränsens längd är ju kolossal. Det är faktiskt EU:s längsta yttre gräns. Den består av glest befolkade bygder i stort sett hela vägen. Människorna som lever på båda sidor om denna gräns behöver underlag för arbetsmarknad, service och annat på båda sidor för att kunna ha en rimlig och normal levnadsstandard. Det är min åsikt. Ju bättre vi lyckas riva gränshinder, desto bättre möjligheter blir det för bevarad service och bevarad arbetsmarknad i de glesbygder som ligger utmed gränsen.

Det är viktigt för oss att jobba med detta på två sätt. Det ena är att ta bort de regler som i långa stycken hindrar. Vi kan inte komma jättelångt med det, därför att våra länder har olika åsikter vad gäller skattepolitik, socialförsäkring, sjukförsäkring och föräldraförsäkring. Det måste vi leva med. Men på en del områden är reglerna dumma och omotiverade och bör harmoniseras. Det gäller t.ex. regler för snöplogar, grävmaskiner och lyftkranar. Om man bor i glesbygden och är en liten entreprenör med den här typen av verksamhet måste man kunna ta kunder på båda sidor om gränsen om man inte ska bli utkonkurrerad av konkurrenter som ligger i en större ort längre in i landet. Här måste gränsbygden bli en naturlig enhet.

Men förutom regelharmonisering finns det ett annat område som jag tycker är oerhört viktigt. När vi nu har olika regler på olika områden är det viktigt att människor som lever på båda sidor om gränsen på ett enkelt och smidigt sätt kan få information om vad som faktiskt gäller, så att man kan inrätta sin vardag på ett bra sätt och inte blir hänvisad kors och tvärs till olika myndigheter där ingen har överblick över alltsammans.

Det här känner jag som min uppgift i regeringen. Andra statsråd har ansvar för enskilda delar av detta, skattefrågorna, socialförsäkringsfrågorna, arbetsmarknadsfrågorna osv. Men jag driver på för att vi ska inrätta gemensamma informationsfunktioner dit människor kan vända sig och på ett ställe få veta hur det förhåller sig över hela fältet. Om man överväger att ta ett jobb på andra sidan, om man överväger att förändra

sin vardag så att man så att säga blir gränsöverskridande är det en kontakt som kan ge svar på många frågor man behöver.

Det här har vi sjösat i Öresundsområdet där vi har startat ett informationscentrum i Malmö, mitt i staden. Med hänsyn till glesbygden och den enormt långa gränsen mellan Norge och Sverige är det inte en form som lämpar sig där. Men Länsstyrelsen i Värmland samordnar nu förberedelsearbetet för att inrätta någonting liknande som kan vara människor behjälpligt utmed hela den 160 mil långa gränsen, vare sig det blir med Internet, telefon eller på andra sätt. Det här är ett område där vi måste bli bättre, där vi jobbar aktivt för att underlätta för de människor som bor där.

Anf. 8 MARIE ENGSTRÖM (v):

Fru talman! Jag får tacka för svaret. Jag tycker också att det är viktigt att det görs konkreta saker. Det här är konkreta frågor som måste ha konkreta lösningar och inte bara stora övergripande vackra ord. Det här är faktiskt en vardag som väldigt många människor befinner sig i. Därför tror jag detta är bra.

Jag tror också att just satsning på information är nummer ett i det här sammanhanget.

Det finns andra saker som utgör problem som jag inte tycker skulle behöva vara problem över gränserna. Det är t.ex. postgången. Det tar så lång tid för ett brev att komma fram från den ena sidan gränsen till den andra. Det vet jag också är någonting som man beskriver i handlingsplanen och som man försöker hitta lösningar på. I dag finns ett slags Norgebrevlåda i Göteborgstrakten. Använder man den är man garanterad att brevet ska komma fram i god tid.

Men i det samhälle vi lever, med snabba kommunikationer, låter det nästan som stenålder att det ska ta fem dagar för ett brev att resa från Norge till Sverige eller vice versa. Det finns ju så mycket konkret man skulle kunna göra. Detta stämmer inte med det samhälle vi lever i och med de möjligheter vi har.

Jag skulle vilja ställa en kort fråga till Leif Pagrotsky innan vi avslutar. Den handlar om det kommande Schengensamarbetet. Det finns en diskussion om huruvida vi inom Schengenländer, nu inbegriper jag även Norge, ska ha ID-handlingar eller pass på oss för att kunna motivera varför vi befinner oss i ett Schengenland. Hur tror Leif Pagrotsky att det kommer att påverka arbetsmarknaden mellan Sverige och Norge? Kommer svenska medborgare som ska arbeta i Norge att behöva ha passhandlingar till hands?

Anf. 9 Statsrådet LEIF PAGROTSKY (s):

Fru talman! Låt mig börja med den sista frågan om Schengensamarbetet. Det innebär att vi kan resa över gränserna i Europa utan att behöva visa upp någonting, utan att behöva stanna och stå i kö, dvs. bara gå in. Det ändrar inte de regler som redan tidigare har gällt, om jag har blivit rätt informerad, att man måste kunna legitimera sig.

Jag har själv blivit avkrävd legitimation av norsk polis mitt i Oslo. De reglerna påverkas inte av Schengensamarbetet. Möjligen kommer ett och annat lands poliser att bli mer aktiva och klåfingriga, eller en och annan

hotellreceptionist att bli än mer nitisk och begära att man visar pass eller legitimationshandling när man checkar in.

Just gränspassagen förenklas kraftigt så att övriga Europa kommer att närma sig det försprång vi har haft i Norden, där vi sedan 50 år tillbaka inte har behövt visa upp något pass när vi har åkt över gränsen. Låt oss se det som en utmaning att vi ska flytta fram positionerna i vår integration, så att vi fortsätter att kännetecknas som Europas försökslaboratorium av väl integrerade, samarbetande länder.

Mycket av samarbetet sker inom ramen för EU:s inre marknad. Det är ett normalt sett okänt förhållande att Norge är en nästan fullvärdig deltagare på den inre marknaden. Jag ser det, som ansvarig för den inre marknaden i Europa, som en av mina uppgifter att ständigt påminna om att Norge är en fullvärdig deltagare. Till det gemensamma möte som ministrar för inre marknadsfrågor och konsumentfrågor ska ha i Lund i april har jag som ordförande sett till att bjuda in också de norska ministrarna som fullvärdiga deltagare – just för att understryka detta.

I dessa tider är det kanske inte så vanligt och populärt att prata om ökat samarbete, fördjupad integration, färre gränser. Vi har alla sett på TV hur Norge numera har kommenderat ut militärer att bevaka gränsen mot Sverige – för första gången på lång tid, om jag förstår det rätt. Jag minns inte om det var under andra världskriget eller 1905 som det hände senast. Det ger en bild av två länder som nu håller på att glida isär. Jag hoppas att det är en bild som är tillfällig och att den är felaktig. Jag tycker att vi kan enas om att vi på den svenska sidan ska samarbeta om att intensifiera vårt arbete för att minska gränsens betydelse, inte minst för att bekämpa den bild som har kommit fram av två länder som bygger gränser, reser hinder och försvårar samarbete. I det arbetet tycker jag, precis som Marie Engström säger, att näringslivet har en viktig roll att spela.

Jag vill bjuda in alla som berörs av gränsen, posten, banken, telefonoperatörerna, kommunerna, alla människor som erfar någonting, att komma med förslag och uppslag till vad de själva kan göra och vad vi från regeringens sida kan göra, så att vi har ett ständigt tillskott av idéer att jobba vidare med för att ta bort hinder, ta bort onödigt krångel och underlätta för människorna att i sin vardag leva sitt liv på båda sidor om gränsen.

Lyckas vi hålla en sådan process levande tror jag att vi så småningom kommer att kunna suddas ut effekterna av det som har hänt i det svensk-norska samarbetet under de senaste veckorna.

Anf. 10 MARIE ENGSTRÖM (v):

Fru talman! Jag vill kort avsluta med att säga att vi har haft en nyttig debatt. Det är viktigt att om något år följa upp debatten och se vad som har hänt, vad vi har kommit fram till. Jag delar också Leif Pagrotsky's syn att det som ska göras i det regionala arbetet av näringslivsorganisationer och andra intressenter är inte minst viktigt. Det går inte att göra allt här uppifrån. Samspelet är det absolut viktigaste.

Överläggningen var härmed avslutad.

Föredrogs och hänvisades

Propositioner

2000/01:78 till arbetsmarknadsutskottet
2000/01:80 till socialutskottet
2000/01:84 till konstitutionsutskottet
2000/01:93 till arbetsmarknadsutskottet
2000/01:94 till kulturutskottet
2000/01:95 till trafikutskottet
2000/01:96 till socialförsäkringsutskottet
2000/01:98 till lagutskottet
2000/01:107 till utbildningsutskottet
2000/01:108 till justitieutskottet
2000/01:109 till konstitutionsutskottet
2000/01:111 till miljö- och jordbruksutskottet
2000/01:113 till försvarsutskottet
2000/01:116 till bostadsutskottet

Motioner

2000/01:Ub36 till utbildningsutskottet
2000/01:K5 till konstitutionsutskottet
2000/01:Ub37–Ub40 till utbildningsutskottet
2000/01:Fi16 till finansutskottet

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 9.34 på förslag av talmannen att ajournera förhandlingarna till kl. 12.00 då de för dagens bordläggning aviserade ärendena väntades föreligga.

Återupptagna förhandlingar

Förhandlingarna återupptogs kl. 12.00.

7 § Bordläggning

Anmälades och bordlades

Justitieutskottets betänkande

2000/01:JuU18 Handläggningen av ungdomsmål

Utrikesutskottets betänkanden

2000/01:UU8 Ett ramavtal om åtgärder för att underlätta omstrukturering och drift av den europeiska försvarsindustrin

2000/01:UU10 Mänskliga rättigheter m.m. – länder, områden och enskilda folkgrupper

8 § Anmälan om interpellation

Anmäldes att följande interpellation framställdes

23 mars

2000/01:334 av *Murad Artin* (v) till utrikesminister Anna Lindh
Israel och den palestinska befolkningen

Interpellationen redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 27 mars.

9 § Anmälan om frågor för skriftliga svar

Anmäldes att följande frågor för skriftliga svar framställdes

den 23 mars

2000/01:957 av *Ewa Thalén Finné* (m) till statsrådet Leif Pagrotsky
Arbetskraftens ökade rörlighet i Öresundsregionen

2000/01:958 av *Ewa Thalén Finné* (m) till miljöminister Kjell Larsson
Miljöbalkens tillsynsavgifter

2000/01:959 av *Ann-Marie Fagerström* (s) till näringsminister Björn
Rosengren

Kust-till-kust-banan

2000/01:960 av *Willy Söderdahl* (v) till näringsminister Björn Rosengren
EU-bidrag till kärnkraft

2000/01:961 av *Annelie Enochson* (kd) till kulturminister Marita Ulv-
skog

Göteborgsoperan

2000/01:962 av *Eva Flyborg* (fp) till statsrådet Lars-Erik Lövdén
Bostadsbidraget

2000/01:963 av *Carina Hägg* (s) till justitieminister Thomas Bodström
Borttappade eller stulna pass

2000/01:964 av *Tuve Skånberg* (kd) till justitieminister Thomas Bod-
ström

Förordnande av vigsel- och partnerskapsförrättare

2000/01:965 av *Birgitta Carlsson* (c) till jordbruksminister Margareta Winberg

Skatten på dieselbränsle inom jordbruket

2000/01:966 av *Fanny Rizell* (kd) till socialminister Lars Engqvist
Kejsarsnitt

2000/01:967 av *Gudrun Lindvall* (mp) till jordbruksminister Margareta Winberg

Märkning av burägg

Prot. 2000/01:85
23 mars

Frågorna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 27 mars.

10 § Kammaren åtskildes kl. 12.01.

Förhandlingarna leddes

av talmannen från sammanträdet början till ajourneringen kl. 9.34 och av förste vice talmannen därefter till sammanträdet slut.

Vid protokollet

LISBETH HANSING ENGSTRÖM

/Barbro Nordström

Innehållsförteckning

1 § Meddelande om inlämning av interpellationer	1
2 § Meddelande om frågestund	1
3 § Anmälan om fördröjda svar på interpellationer	1
4 § Svar på interpellation 2000/01:312 om kvinnors hälsa och arbete	2
Anf. 1 Statsrådet INGELA THALÉN (s)	2
Anf. 2 SVEN-ERIK SJÖSTRAND (v)	4
Anf. 3 Statsrådet INGELA THALÉN (s)	4
Anf. 4 SVEN-ERIK SJÖSTRAND (v)	5
5 § Svar på interpellation 2000/01:283 om arbetsmarknaden kring norsk-svenska gränsen	6
Anf. 5 Statsrådet LEIF PAGROTSKY (s)	6
Anf. 6 MARIE ENGSTRÖM (v)	7
Anf. 7 Statsrådet LEIF PAGROTSKY (s)	8
Anf. 8 MARIE ENGSTRÖM (v)	9
Anf. 9 Statsrådet LEIF PAGROTSKY (s)	9
Anf. 10 MARIE ENGSTRÖM (v)	10
6 § Hänvisning av ärenden till utskott	11
Ajournering	11
Återupptagna förhandlingar	11
7 § Bordläggning	11
8 § Anmälan om interpellation	12
9 § Anmälan om frågor för skriftliga svar	12
10 § Kammaren åtskildes kl. 12.01.	13